

پاسخنامه تشریحی

نیروی دگرچسبی بین دوده و آب کمتر از آب و روغن است و قطره‌های آب روی روغن در مقایسه با دوده حالت کره‌ای کمتری دارد. (۱) (۲) (۳) (۴) (۵)

در داخل مایعات فشار از رابطه‌ی $P = \rho gh$ به دست می‌آید. چون در داخل ظرف استوانه‌ای دو مایع B و A ریخته شده است پس ابتدا لازم است تا چگالی مخلوط دو مایع A و B را به دست بیاوریم. در این صورت داریم: (۱) (۲) (۳) (۴) (۵)

$$\rho_{\text{مخلوط}} = \frac{\sum m}{\sum V} = \frac{\rho_1 V_1 + \rho_2 V_2}{V_1 + V_2} = \frac{(1,2 \times \frac{1}{3}V) + (0,6 \times \frac{2}{3}V)}{V} = 0,8 \frac{g}{cm^3}$$

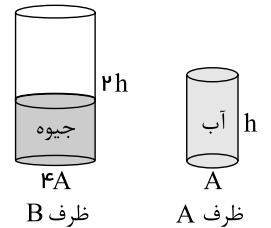
$$P = \rho gh = 0,8 \times 10^3 \times 10 \times 75 \times 10^{-2} = 6000 Pa$$

قبل از هر چیز می‌دانیم که اگر شعاع مقطع استوانه‌ی B دو برابر شعاع مقطع استوانه‌ی A باشد، داریم: (۱) (۲) (۳) (۴) (۵)

$$\frac{A_B}{A_A} = \left(\frac{r_B}{r_A}\right)^2 = 4$$

چون جرم آب و جیوه ریخته شده در ظرف‌های استوانه‌ای A و B یکسان است پس نیروی وزنی که بر مایع درون ظرف‌ها وارد می‌شود، با هم برابر است. یعنی $(W_{\text{آب}} = W_{\text{جیوه}})$ ؛ بنابراین داریم:

$$P = \frac{F}{A} = \frac{mg}{A} \Rightarrow \frac{P_A}{P_B} = \frac{(mg)_A}{(mg)_B} \times \frac{A_B}{A_A} = 1 \times \frac{4A}{A} = 4$$

قبل از هر چیز می‌دانیم که چون ظرف استوانه (منشور قائم) است؛ نیروی وارده از طرف مایع به کف ظرف با وزن مایع برابر است. بنابراین: (۱) (۲) (۳) (۴) (۵)

$$P_1 = P_0 + \frac{W_1}{A}$$

و در حالت دوم:

$$P_2 = P_0 + \frac{W_1 + W_2}{A} = 1,2P_1 = 1,2 \left(P_0 + \frac{W_1}{A}\right) \Rightarrow P_0 + \frac{W_1}{A} + \frac{W_2}{A} = 1,2P_0 + 1,2 \frac{W_1}{A} \Rightarrow \frac{2}{100}P_0 = \frac{W_2}{A} - \frac{2}{100} \frac{W_1}{A} \quad (*)$$

از طرفی داریم:

$$\frac{W_1}{A} = \frac{m_1 g}{A} = \rho_1 g h_1 = 1250 \frac{kg}{m^3} \times 10 \times \frac{1}{10} = 1250 Pa$$

حال اگر فشار هوا را برحسب پاسکال بنویسیم، با توجه به معادله (*) داریم:

$$\frac{W_2}{A} = \frac{\rho V_2 g}{A} = \frac{1000 V_2}{20 \times 10^{-4}} \quad \text{و} \quad P_0 = \rho_{Hg} g h_{Hg} = 75 \times 1350 Pa = 101250 Pa \rightarrow \frac{2}{100} \times 101250 = \frac{1000 V_2}{20 \times 10^{-4}} - \frac{2}{100} \times 1250 \Rightarrow 2025 = 4$$

$$\times 10^6 V_2 - 25 \Rightarrow V_2 = \frac{2050}{4} \times 10^{-6} m^3 = 512,5 cm^3$$

(۱) (۲) (۳) (۴) (۵)

روش اول: ابتدا ارتفاع مایع را با استفاده از رابطه‌ی $V = A \cdot h$ به دست می‌آوریم.

$$A = \pi \frac{D^2}{4} = \pi \times \left(\frac{2^2}{4}\right) = \pi (cm^2) = 3,14 cm^2$$

$$V = Ah \Rightarrow 157 = \pi h \Rightarrow h = \frac{157}{3,14} = 50 cm$$

$$P = \rho gh = 1000 \times 10 \times 0,5 = 5000 Pa$$

روش دوم: می‌دانیم که در یک ظرف استوانه‌ای، نیروی وارد بر کف ظرف از طرف مایع، برابر با وزن مایع است. بنابراین برای تعیین فشار وارد بر کف از طرف مایع داریم:

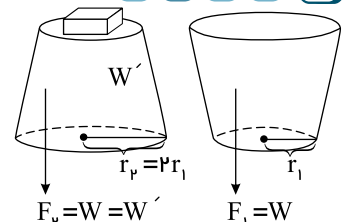
$$P = \frac{F}{A} = \frac{mg}{A} = \frac{157 \times 10^{-3} \times 10}{3,14 \times 10^{-4}} \rightarrow P = 5000 Pa$$

اگر وزن مخروط را w و وزن وزنه اضافه شده را w' بنامیم، داریم: (۱) (۲) (۳) (۴) (۵) (۶)

$$\left. \begin{aligned} P_1 &= P_2 \\ \frac{F_1}{A_1} &= \frac{F_2}{A_2} \Rightarrow \frac{F_1}{\pi r_1^2} = \frac{F_2}{\pi r_2^2} \end{aligned} \right\} \Rightarrow \frac{W}{r_1^2} = \frac{W + W'}{4r_1^2}$$

$$r_2 = 2r_1$$

$$\Rightarrow 4W = W + W' \Rightarrow W' = 3W$$

۱ ۲ ۳ ۴ ۷ اگر تکه‌های شیشه را گرم کنیم مولکول‌های شیشه به هم نزدیک و نیروی مولکولی آن که کوتاه‌برد است باعث به هم نزدیک شدن می‌شود.

۱ ۲ ۳ ۴ ۸ شرط حفظ تعادل، وجود فشار برابر در داخل و خارج است. فشار بیرون، ناشی از فشار هوا و فشار ناشی از وزنه است، بنابراین داریم:

$$P_0 + P_{\text{وزنه}} = P_{\text{داخل}} \Rightarrow 10^5 + \frac{F}{A} = 2 \times 10^5 \Rightarrow \frac{F}{A} = 10^5 \Rightarrow \frac{F}{4 \times 10^{-6}} = 10^5 \Rightarrow F = 0.4 N$$

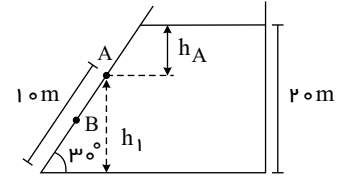
$$\Rightarrow mg = 0.4 \Rightarrow m = \frac{4}{100} kg$$

۱ ۲ ۳ ۴ ۹

ابتدا ارتفاع A را نسبت به سطح آزاد مایع حساب می‌کنیم، سپس فشار کل در نقطه A را محاسبه می‌کنیم:

$$\sin 30^\circ = \frac{h_1}{10} \Rightarrow h_1 = 10 \times \sin 30^\circ = 5 m$$

$$h_A = 20 - 5 = 15 m$$

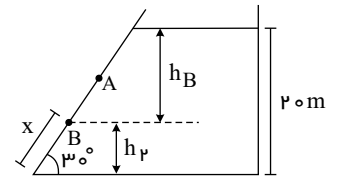

$$P_A = \rho g h_A + P_0 \Rightarrow P_A = 1000 \times 10 \times 15 + 10^5 = 250000 Pa$$

$$\sin 30^\circ = \frac{h_2}{x} \Rightarrow h_2 = x \cdot \sin 30^\circ = 0.5x$$

$$h_B = 20 - 0.5x$$

حال ارتفاع نقطه B را حساب می‌کنیم:

$$P_B = \rho g h_B + P_0 \Rightarrow P_B = 1000 \times 10 \times (20 - 0.5x) + 10^5$$

$$\Rightarrow \frac{P_B}{P_A} = 1.1 \Rightarrow 1.1 = \frac{1000 \times 10 \times (20 - 0.5x) + 10^5}{250000} \Rightarrow x = 5 m$$

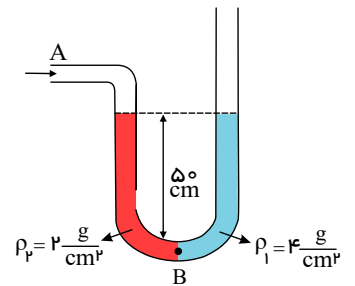
پس فاصله نقطه A تا B برابر است با: $10 - 5 = 5 m$

۱ ۲ ۳ ۴ ۱۰ پدیده کشش سطحی ناشی از هم‌چسبی مولکول‌های سطح مایع است و آن را می‌توان با نیروهای بین‌مولکولی توضیح داد.

۱ ۲ ۳ ۴ ۱۱ فشار در دو طرف نقطه B که محل تماس دو مایع است یکسان است.

$$P_A + P_2 = P_0 + P_1 \Rightarrow P_A - P_0 = P_1 - P_2$$

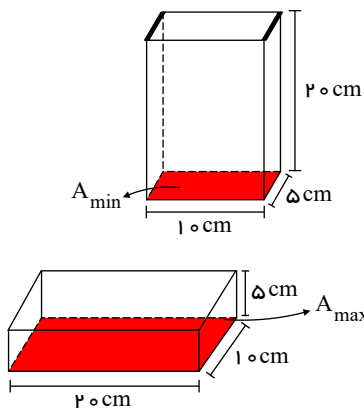
$$\Rightarrow P_g = P_1 - P_2 \Rightarrow P_g = \rho_1 g h_1 - \rho_2 g h_2$$

$$\Rightarrow P_g = 4000 \times 10 \times \frac{50}{100} - 2000 \times 10 \times \frac{50}{100} = 10000 Pa = 10 kPa$$

۱ ۲ ۳ ۴ ۱۲

با توجه به رابطه $P = \frac{W}{A}$ و شکل‌های مقابل، نیروی عمودی وارد شده بر سطح در هر دو حالت برابر وزن جسم (W) می‌باشد. بنابراین بیشترین فشار هنگامی اتفاق می‌افتد که مکعب مستطیل روی کوچکترین وجه خود قرار گیرد و کمترین فشار زمانی رخ می‌دهد که مکعب مستطیل روی بزرگ‌ترین وجه خود قرار گیرد:

$$A_{min} = 10 \times 5 \times 10^{-3} = 5 \times 10^{-2} m^2 \rightarrow P_{max} = \frac{W}{A_{min}} = \frac{W}{5 \times 10^{-2}}$$

$$A_{max} = 20 \times 10 \times 10^{-3} = 2 \times 10^{-1} m^2 \rightarrow P_{min} = \frac{W}{2 \times 10^{-1}}$$

از طرفی با توجه به صورت سوال ($P_{max} - P_{min}$) برابر است با:

$$P_{max} - P_{min} = 15 \times 10^3 \Rightarrow \frac{W}{5 \times 10^{-2}} - \frac{W}{2 \times 10^{-1}} = 15 \times 10^3 \Rightarrow 200W - 50W = 15 \times 10^3 \Rightarrow 150W = 15 \times 10^3 \Rightarrow W = 100N$$

$$W = 100N \Rightarrow W = mg = 100N \Rightarrow m \times 10 = 100 \Rightarrow m = 10kg$$

حال با توجه به رابطه چگالی داریم:

$$\rho = \frac{m}{V} = \frac{10}{20 \times 10 \times 5 \times 10^{-6}} = 10^4 \frac{kg}{m^3}$$

روش اول: در ابتدا، با توجه به نمودار، چگالی مایع را محاسبه کرده، سپس فشار در عمق ۲۰ متری و در نهایت نیروی وارد بر سطح را محاسبه می‌کنیم.

۱ ۲ ۳ ۴ ۱۳

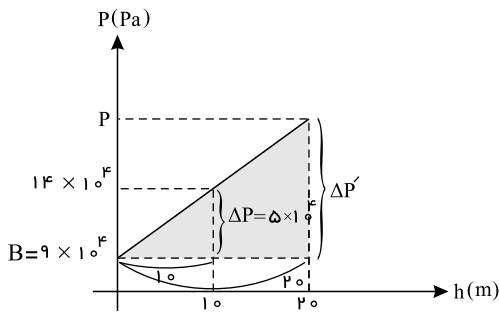
$$P = \rho gh + P_0$$

$$14 \times 10^4 = \rho g \times 10 + 9 \times 10^4 \Rightarrow \rho g = 5000$$

$$\text{در عمق ۲۰ متری } P = \rho gh + P_0 = 5000 \times 20 + 9 \times 10^4 = 19 \times 10^4 Pa$$

$$P = \frac{F}{A} \Rightarrow F = PA = 19 \times 10^4 \times 50 \times 10^{-2} = 950N$$

روش دوم: برای تعیین فشار در عمق ۲۰ متری، می‌توان به صورت زیر از تشابه مثلث‌ها نیز استفاده کرد، یعنی:

$$\frac{\Delta P'}{\Delta P} = \frac{20}{10} = 2 \xrightarrow{\Delta P = 5 \times 10^4} \Delta P' = 10 \times 10^4$$

$$P = P_0 + \Delta P' = 9 \times 10^4 + 10 \times 10^4 \rightarrow P = 19 \times 10^4 Pa$$

حال برای تعیین نیروی وارد بر سطح افقی داده شده داریم:

$$F = P \cdot A = 19 \times 10^4 \times 50 \times 10^{-2} \rightarrow F = 950N$$

۱ ۲ ۳ ۴ ۱۴

با توجه به شکل، فشار کل وارد بر کف ظرف استوانه‌ای برابر است با:

$$P = P_0 + \frac{mg + m'g}{A}$$

$$P_0 = 75 \times 1360 Pa \rightarrow P = 75 \times 1360 + \frac{(544 + 272) \times 10^{-3} \times 10}{20 \times 10^{-2}}$$

$$\Rightarrow P = 102000 + 4080 \Rightarrow P = 106080 Pa$$

۱۵ فقط عبارات «ب» و «ث» صحیح هستند.

دلایل نادرستی سایر گزینه‌ها:

(الف) هرچه قطر لوله کمتر باشد، ارتفاع آب بیشتر می‌شود.

(ب) اثر موینگی دلیل بالا رفتن آب در آوند گیاهان است.

(ت) تغییر فشار هوا تأثیری در ارتفاع آب لوله موین ندارد.

۱۶ سلول‌های کلانشیم دارای دیواره نخستین هستند که در برخی مناطق ضخیم‌اند (غیریکنواخت) و توانایی رشد خود را حفظ کرده‌اند و قادر به ترشح پوستک نمی‌باشند و فاقد دیواره دومین می‌باشند.

۱ ۲ ۳ ۴ ۱۷

یکی از ویژگی‌های یاخته‌های گیاهی، داشتن اندامکی به نام دیسه (پلاست) است. انواعی از دیسه‌ها در گیاهان وجود دارد. سبزدیسه (کلروپلاست) به مقدار

فراوانی سبزینه دارد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱) کاروتن نوعی رنگیزه (کاروتنوئید) است که این رنگیزه در رنگ‌دیسه (کروموپلاست) ذخیره می‌شود.

گزینه ۲) همه سبزینه‌ها علاوه بر سبزینه، کاروتنوئید هم دارند.

گزینه ۳) آلکالوئیدها از ترکیبات گیاهی‌اند و در شیرابه بعضی گیاهان به مقدار فراوانی وجود دارند. نقش آنها دفاع از گیاهان در برابر گیاه‌خواران است.

۱۸) ۱- سلول‌های روپوستی ۲- ساقه جوان، ۳- برگ، ۴- میوه و بخش‌های گل (مانند کاسبرگ و گلبرگ)، ماده‌ای لیپیدی ترشح می‌کنند که پوستک یا کوتیکول نام دارد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۲) پوستک از لایه روپوست ترشح می‌شود. نه از لایه زیر آن.

۳) پوستک ساختار سلولی ندارد و فقط شامل پلی‌مری از اسیدهای چرب طولی می‌باشد.

۴) همان‌طور که در بالا اشاره شد، در پوستک، سلول از جمله سلول نگهبان و کرک (که نوعی سلول تمایز یافته‌ی روپوستی هستند) وجود ندارد.

۱۹) ۱- دیواره نخستین علاوه بر پکتین حاوی رشته‌های سلولزی است و در بسیاری از یاخته‌های گیاهی به دلیل عدم شکل‌گیری دیواره پسین، دیواره نخستین در تماس با غشای پلاسمایی است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱) تیغه میانی همانند چسب دو یاخته را کنار هم نگه می‌دارد.

گزینه ۲) دیواره نخستین قابلیت گسترش را دارد و مانع رشد یاخته نمی‌شود.

گزینه ۳) دیواره پسین نیز دارای رشته‌های سلولزی است.

۲۰) ۱- یاخته‌های گیاهی از طریق پلاسمودسم‌ها باعث تبادل مواد می‌شوند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱- یاخته‌های پارانشیم باعث ترمیم می‌شوند نه ماده.

گزینه ۳- دیواره نخستین یاخته‌های پارانشیمی فقط در گیاهان آبی در تماس با هوا می‌باشد.

گزینه ۴- این دو شیره باهم فقط در یاخته‌های فتوسنتز کننده پارانشیمی مشاهده می‌شود.

۲۱) ۱- یاخته‌های نگهبان روزنه مقدار ورود و خروج گازها و بخار آب را تنظیم می‌کنند. باتوجه به شکل روبرو، این یاخته‌ها

از طریق فضایی به نام روزنه به مبادله‌ی گازها با هوا می‌پردازند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱): یاخته‌های روپوستی، کوتین (ترکیبی لیپیدی) را تنها به سطحی از روپوست ترشح می‌کنند که در مجاورت هوا قرار دارد.

گزینه ۲): یاخته‌های نگهبان روزنه به سامانه بافت پوششی تعلق دارند و خود سلول‌هایی سبزینه‌دار هستند.

گزینه ۳): یاخته‌های نگهبان روزنه در ریشه یافت نمی‌شوند و یاخته‌های نگهبان روزنه در اندام‌های هوایی گیاه حضور دارند.

۲۲) ۱- درون استوانه آوندی ریشه گیاهان تک‌لپه، بافت آوندی و مغز ریشه قرار دارد. بافت آوندی دارای یاخته‌های آوند چوبی، آوند آبکش، فیبرها و یاخته‌های

نرم‌آکنه‌ای و یاخته‌های همراه است. همچنین مغز ریشه گیاهان تک‌لپه نیز از یاخته‌های نرم‌آکنه‌ای تشکیل می‌شود. از آنجاکه در گیاهان تک‌لپه، مریستم پسین (کامبیوم) وجود ندارد، همه

یاخته‌های سامانه‌های بافتی آوندی و زمینه‌ای موجود در ریشه، از تقسیم یاخته‌های مریستم نخستین نزدیک به انتهای ریشه ایجاد می‌شوند.

بررسی سایر موارد:

مورد ۱): یاخته‌های آوند چوبی، آبکش و فیبرها فاقد هسته و مولکول‌های دای خطی هستند، اما یاخته‌های نرم‌آکنه‌ای دارای هسته بوده و مولکول‌های دای خطی و حلقوی دارند.

مورد ۲): فیبرها در ترابری شیره خام و پرورده نقش ندارند.

مورد ۳): یاخته‌های نرم‌آکنه‌ای و آوند آبکش فاقد دیواره پسین چوبی شده هستند.

۲۳) ۱- شیرابه سفید رنگ است نه آلکالوئید!

بقیه جمله‌ها کاملاً درست هستند.

۲۴) ۱- سلول‌های کلانشیم دیواره چوبی ندارند، اما در بین سلول‌های اصلی آوندها هم سلول‌هایی که دیواره چوبی ندارند، یعنی سلول‌های آوند آبکش وجود دارند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲) تراکتیدها و عناصر آوندی هر دو مرده‌اند و پروتوپلاست فعال ندارند.

گزینه ۳) تراکتیدها دیواره چوبی دارند، چوب اصولاً در دیواره پسین رسوب می‌کند. پس تراکتیدها دیواره پسین دارند، همانند سلول‌های اسکلرانشیم و برخلاف سلول‌های کلانشیم.

گزینه ۴) به منطقه‌ای که دیواره در آنجا نازک مانده است، لان می‌گویند. همه سلول‌های دارای دیواره پسین حتماً لان هم دارند.

۲۵) ۱- تارکشنده و یاخته ترشح‌کننده پوستک در اندام‌های هوایی، هر دو از یاخته‌های سامانه پوششی هستند.

۲۶) ۱- هیچکدام از موارد داده شده، صحیح نمی‌باشند.

* بررسی موارد:

الف) رشد به معنای افزایش تعداد یا حجم سلول‌هاست به شرطی که غیرقابل بازگشت باشد. در تورژسانس افزایش حجم سلول قابل بازگشت است. پس تورژسانس رشد محسوب نمی‌شود.

ب) از جنس پکتین است نه کیتین!

ج) پروتوپلاست معادل سلول جانوری است.

د) لان محلی است که دیواره سلولی در آنجا نازک مانده نه اینکه تشکیل نشده باشد.

۲۷) بخش «الف»، یاختهٔ ترش‌حی و بخش «ب»، کرک است. روپوست ریشه، پوستک ندارد. پس گزینهٔ ۴ در مورد ریشه صحیح نیست. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ ۱) پوستک در برگ‌های گیاه خرزهره ضخیم است و روزنه‌های آن در فرورفتگی‌های غارمانندی قرار می‌گیرند. در این فرو رفتگی‌ها تعداد فراوانی کرک وجود دارد. این کرک‌ها با به دام انداختن رطوبت هوا، اتمسفر مرطوبی در اطراف روزنه‌ها ایجاد می‌کنند و مانع خروج بیش از حد آب از برگ می‌شوند.

گزینهٔ ۲) سامانهٔ بافت پوششی سراسر اندام گیاه را می‌پوشاند و آن را در برابر عوامل بیماری‌زا و تخریب‌گر، حفظ می‌کند. بنابراین عملکردی شبیه پوست در جانوران دارد. سامانهٔ بافت پوششی در برگ‌ها، ساقه‌ها و ریشه‌های جوان روپوست نامیده می‌شود و معمولاً از یک لایه یاخته تشکیل شده است. بعضی یاخته‌های روپوستی در اندام‌های هوایی گیاه، به یاخته‌های نگهبان روزنه، کرک و یاخته‌های ترش‌حی، تمایز می‌یابند.

گزینهٔ ۳) پوستک و چوب پنبه از ترکیبات لیپیدی هستند. پوستک نسبت به آب نفوذناپذیر است. زیرا از ترکیبات لیپیدی ساخته شده است. پوستک از ورود نیش حشرات و عوامل بیماری‌زا به گیاه، نیز جلوگیری می‌کند.

۲۸) بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ ۱: همهٔ یاخته‌های گیاه به بقای آن کمک می‌کنند.

گزینهٔ ۲: یاختهٔ مرده بافت اسکلرانشیم مواد خاصی تولید نمی‌کنند.

گزینهٔ ۳: یاخته‌های بافت پارانیشیم و بافت سخت آکنه در تمام سطوح، دیوارهٔ نخستین دارند.

گزینهٔ ۴: دیوارهٔ پسین در همهٔ اسکلرانشیم‌ها وجود دارد که بین غشا و دیوارهٔ نخستین قرار دارد اما در یاخته‌های پارانیشیمی دیوارهٔ پسین وجود ندارد.

۲۹) بعضی گیاهان می‌توانند آلومینیوم را نیز در بافت‌ها ذخیره کنند. مثلاً گیاه گل ادریسی که در خاک‌های خنثی و قلیایی صورتی‌رنگ هستند؛ در خاک‌های اسیدی آبی‌رنگ می‌شوند. این تغییر رنگ به علت تجمع آلومینیوم در گیاه است.

بررسی گزینه‌ها:

گزینهٔ ۱): رنگ گلبرگ‌های گل ادریسی در خاک‌های قلیایی صورتی و در خاک‌های اسیدی آبی‌رنگ می‌شود.

گزینهٔ ۲): تغییر رنگ گل ادریسی به علت تجمع آلومینیوم در گیاه است.

گزینهٔ ۳): جذب نمک و ماده‌ای سمی خصوصیت بعضی گیاهان دیگر است و برای گل ادریسی صادق نیست.

گزینهٔ ۴): با اسیدی شدن خاک آبی‌رنگ می‌شوند و تغییرات رنگ‌های مختلف در آن دیده نمی‌شود.

۳۰) بررسی گزینه‌ها:

گزینهٔ ۱) مصرف کودهای آلی باعث اسیدی شدن خاک افزایش یون H^+ در محیط می‌شود.

گزینهٔ ۲) کودهای آلی بیشترین شباهت را به نیازهای جانداران دارند $\Leftarrow$ افزایش آنها شباهت خاک را به این نیازها افزایش می‌دهد.

گزینهٔ ۳) از معایب کودهای آلی وجود احتمال آلودگی به عوامل بیماری‌زاست $\Leftarrow$ افزایش بیش از حد آنها احتمال ابتلا به این بیماری را افزایش می‌دهد.

گزینهٔ ۴) در هر صورت طول تارهای کشنده در سطوح فوقانی و نزدیک به سطوح محلول بلندتر از قسمت‌های پایینی است.